

Huldstyrring – økonomisk gevinst

Driftlederkursus Vet- Team

01.11.2016

Dyrlæge Børge Mundbjerg, Biovet

Flere hvalpe – hvordan får vi det

- ▶ Vi har ca. 5,3 hvalp i gennemsnit per tæve i DK
- ▶ Er der penge i højere hvalpesnit, eller skal vi bare have farmen fyldt med værdifulde dyr.
- ▶ Hvor ligger der penge at tjene

- ▶ Tre indsatsområder jeg finder vigtig når hvalperesultatet skal op
 - ▶ 1. Huldstyring, fodringsmanagement fra november til juni
 - ▶ 2. Genetik, avl efter højt hvalperesultat og moderegenskaber
 - ▶ 3. Drift og indretning af farmen - reder, strøelse, pasning m.m

Hvor mange tæver skal man udtage til avl for at få 100 kuld hvalpe ?

Eksempel 1

- ▶ 1,5 % dør eller sorteres fra inden parring
- ▶ 2,5 % bliver ikke parret
- ▶ 9 % er golde
- ▶ 6 % mister kullet
- ▶ Det kræver, at man udtager 123 tæver i november

Eksempel 2

- ▶ 1% dør eller sorteres fra inden parring
- ▶ 1% bliver ikke parret
- ▶ 5 % er golde
- ▶ 2 % mistede kuld
- ▶ Kræver, at man udtager 110 tæver i november

Hvad koster det at producere en goldtæve

Et eksempel

► Tæve:	210 foderdage x 0,175 kg foder/dag x 2,75 kr/kg	101 kr.
	Pasning 300 kr. år/tæve, 30%	90 kr.
	Tab pelsværdi	100 kr.
► Han:	120 foderdage x 0,225 kg foder/dag x 2,75 kr/kg x 0,2	15 kr.
	Pasning	15 kr.
	Tab pelsværdi	25 kr.
	I alt	346 kr.

Omkostning ved mange goldtæver/mistede kuld

Et eksempel

- Farm med produktion af 20.000 skind
- Ved 6,3 hvalp per kuld ved fravænning
- Ved god reproduktion kræves 3492 tæver udtaget i november (5,85 per parret tæve
- Ved middel reproduktion kræves 3904 tæver udtaget i november (5,3 per parret tæve)
- Forskel i omkostning til avlsdyr $412 \text{ tæver} \times \text{kr/tæve} = 142.552 \text{ kr.}$
- Svarer til ca. 7 kr. per produceret skind
- Ved golde + mistede på 20% af kuldene bliver tabet ca. 200.000 kr.

Start med en analyse af de sidste år

- Hvor mange tæver kommer frem til parring
- Parrings og omparrings pct. Det er ikke altid løsningen at parre flere gange
- Golde, unge og ældre tæver samt variation mellem typer. Mange unge der er golde eller mister, kan det være tegn på svag genetik.
- Sterile hanner, hanner med lav reproduktion – pels alle deres hvalpe
- Mistede kuld.
- Evaluering af foderstrategi
- Tæverne mælkeydelse
- Hvis foderstrategien er ok, er det nok ikke det man skal starte med at ændre på

Udgangspunkt for fodermanagement

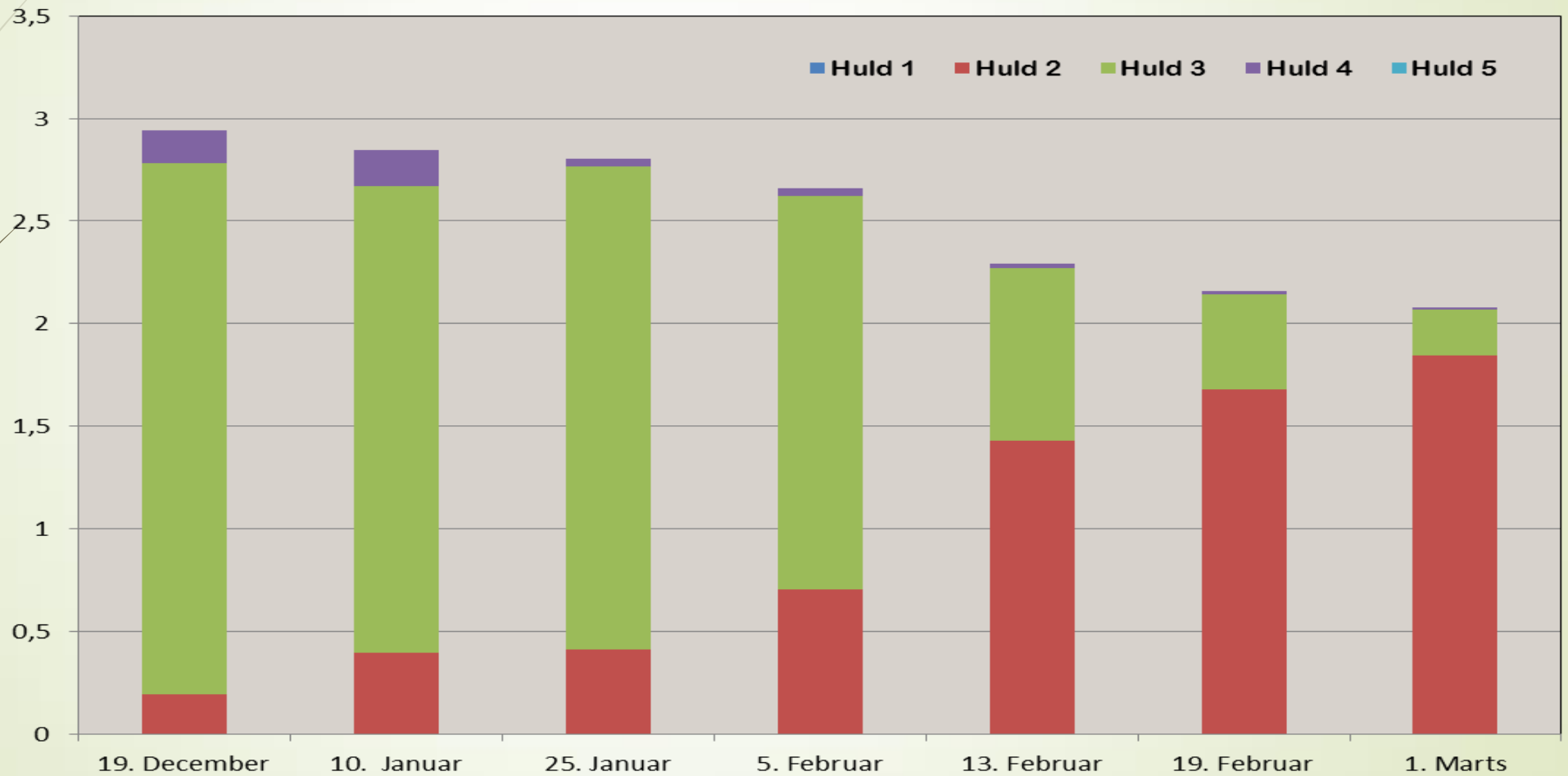
- ▶ At bruge de metoder, vi allerede har
 - ▶ Vejning af dyr, 20 dyr i hver af betydende grupper, 10 unge og 10 ældre tæver
 - ▶ Huldvurdering hver uge
 - ▶ Opgive korrekt antal dyr
 - ▶ Foderforbrug per dyr på farm, eller individuel fodring

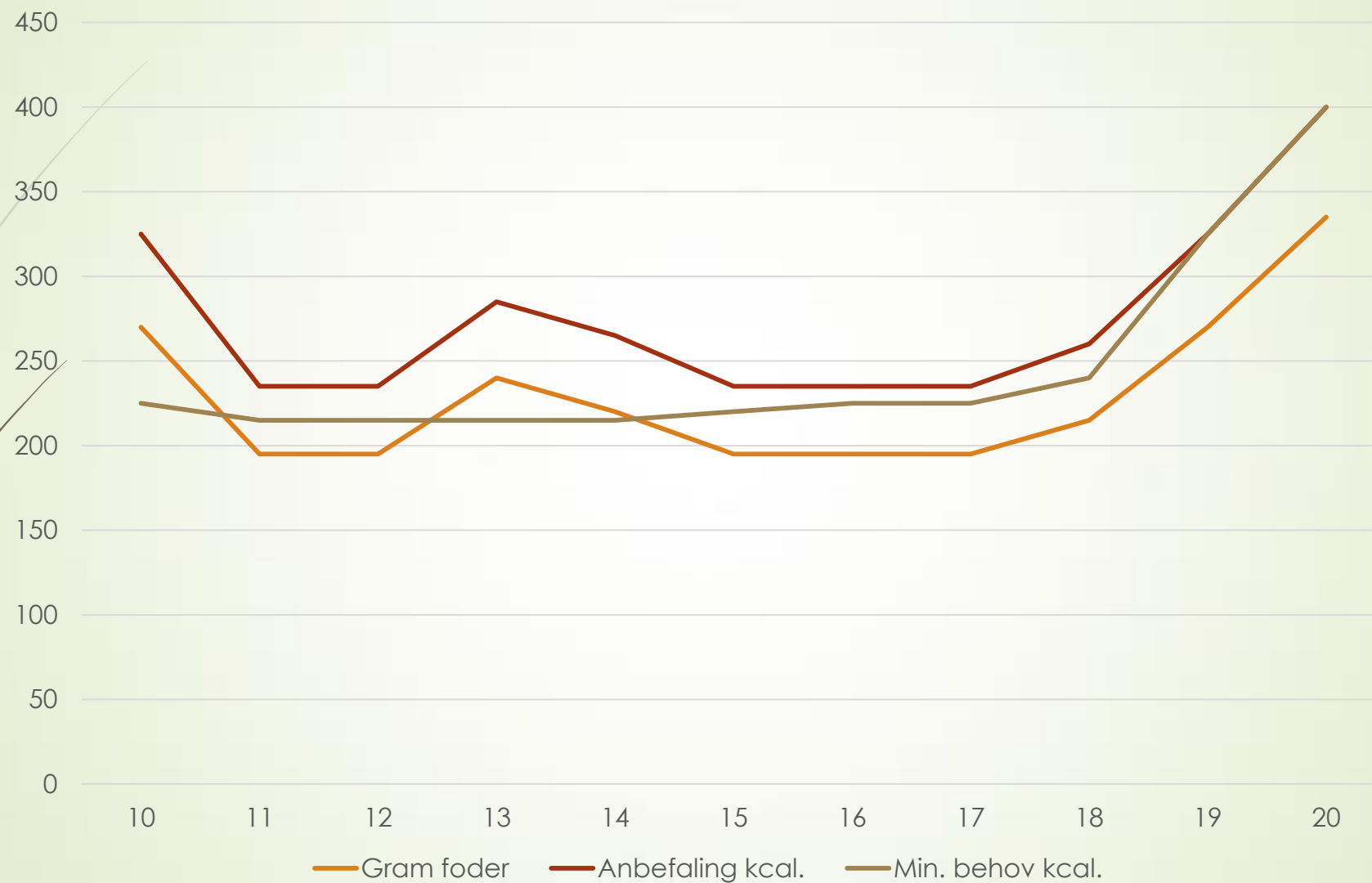
Udgangspunkt for fodermanagement

- ▶ At bruge den viden, vi allerede har
 - ▶ Ensartet huld hos tæver efter 1. jan, huld 3 i jan, faldende mod huld 2 før flushing.
 - ▶ Huld 2 i februar, 3 i marts og 4 i april
 - ▶ Moderat tilvækst gennem parring
 - ▶ Moderat energioverskud under implantation (270 – 300 kcal./tæve/dag)
 - ▶ Tilvækst på ca. 50 gram per uge i perioden 20. marts til 11. april
 - ▶ Undgå fede tæver ved fødsel
 - ▶ Undgå negativ energibalance i perioden omkring fødsel (min 225 kcal./tæve/dag)
 - ▶ Undgå restriktiv fodring under laktation

Huldudvikling december til parring, forsøgsfarmen

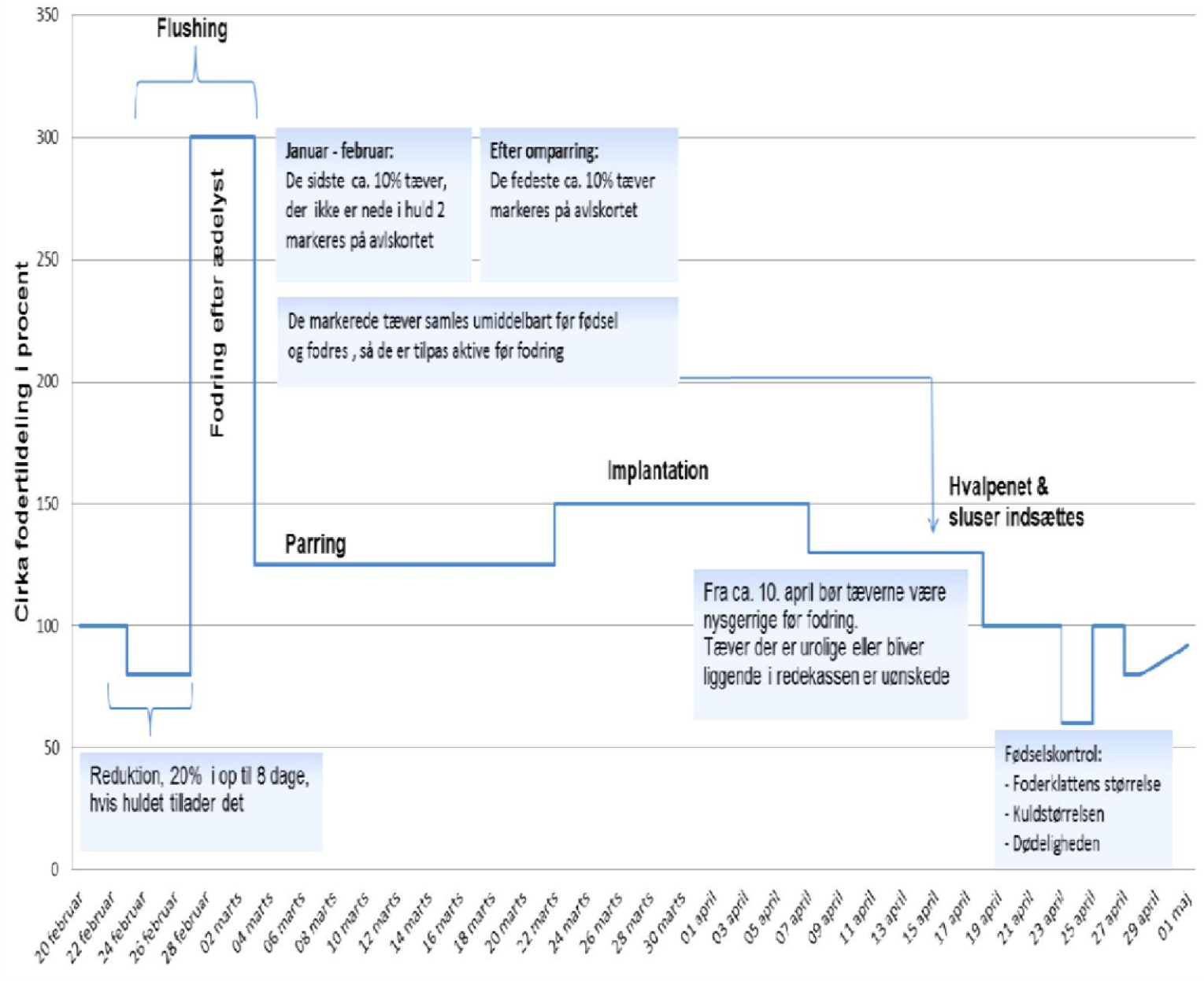

Foderstyrke kcal/dag og gram foder uge nr. 10 -20

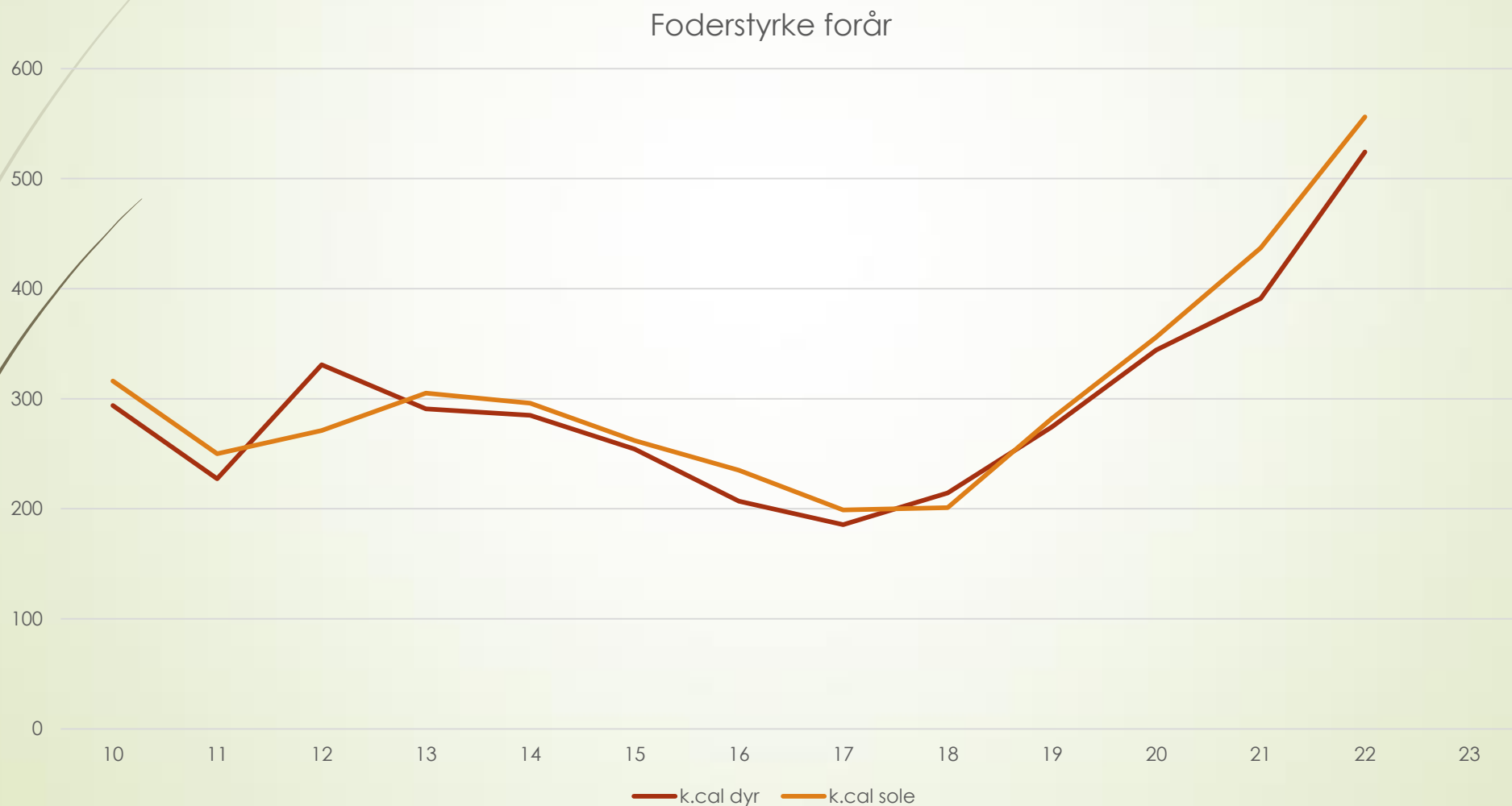

Fodring og pasning fra flushing til fødsel 2013

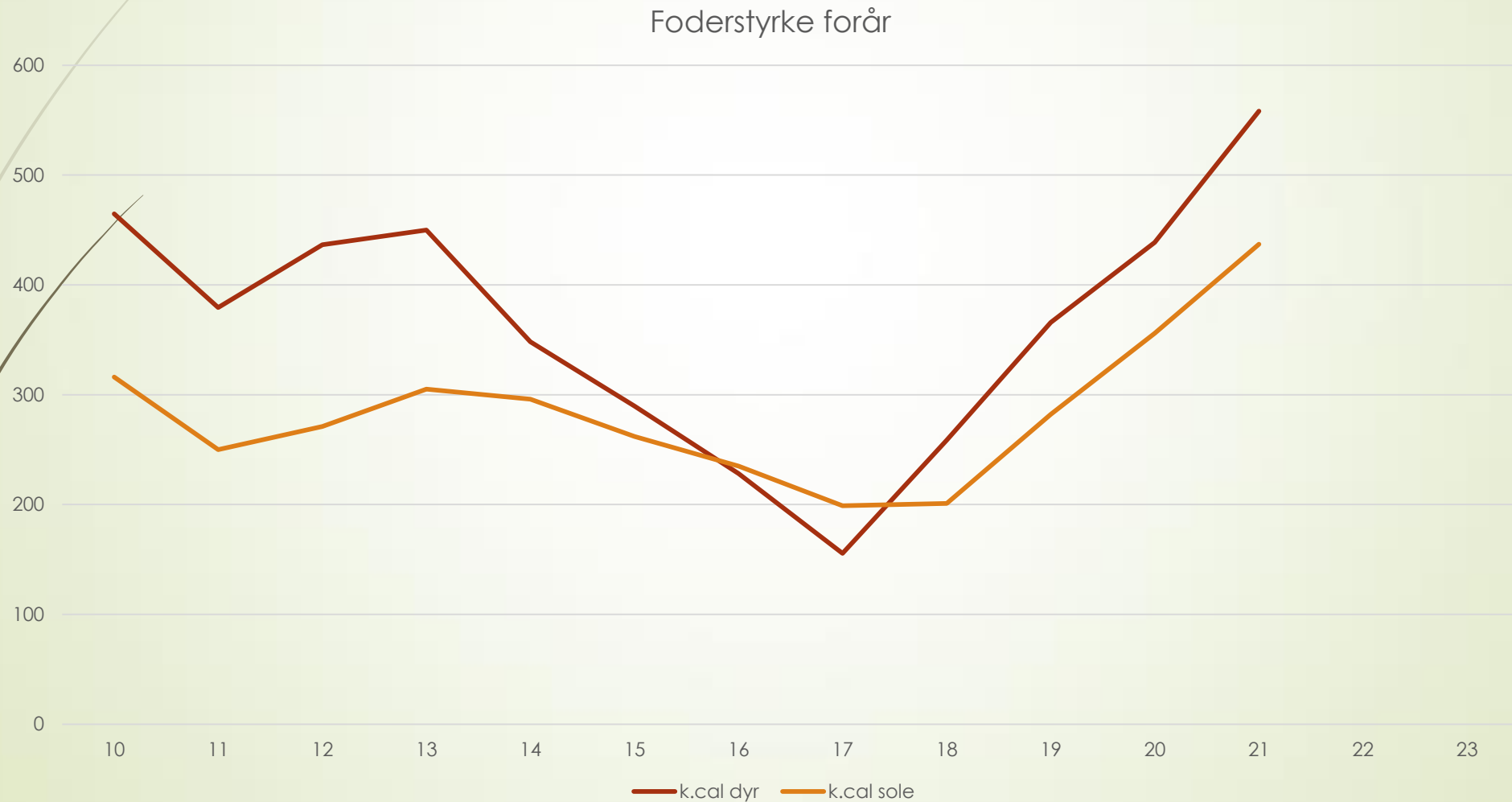
Se altid på dyrenes adfærd!

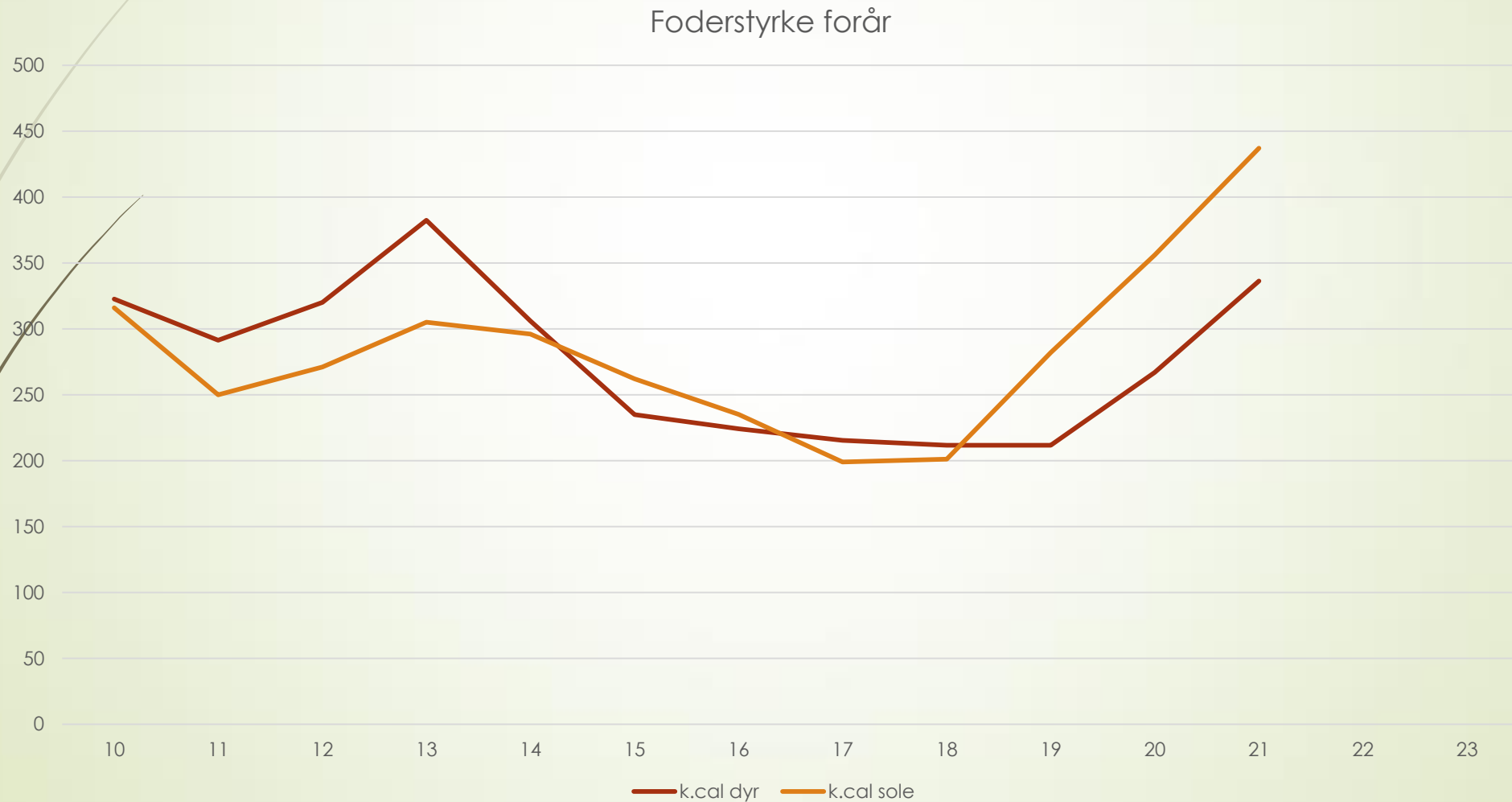
6,5 hvalp udsat – ingen problemer

Diarre med høj dødelighed

Tab af 1,2 hvalp pr tæve

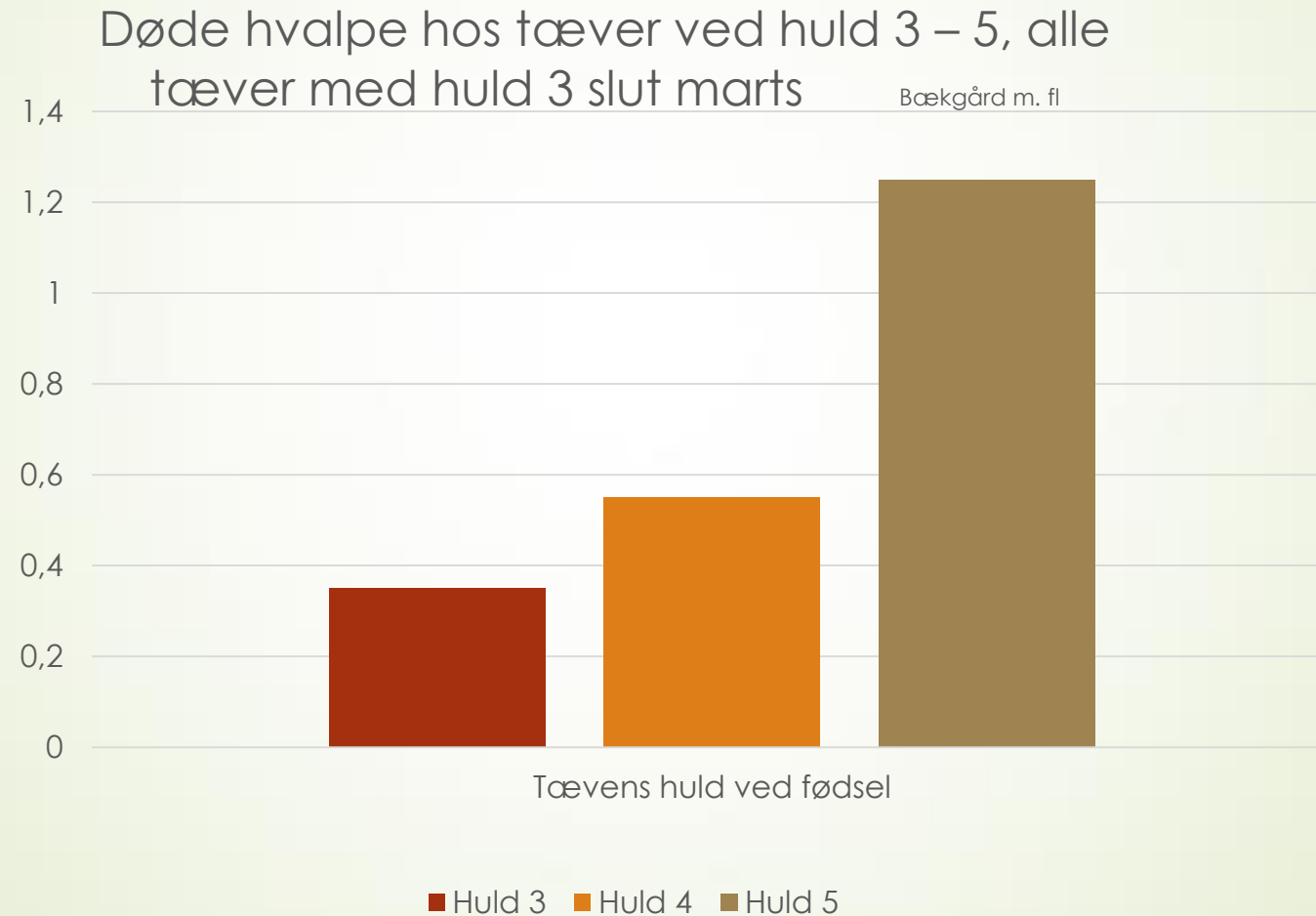
Tævernes vægtudvikling

- Mange tæver udtages til avl med en oktober vægt omkring 1900 gram.
- Når de føder er vægten tæt på den samme som i oktober, men da de er drægtige er der ca. 250 gram mindre fedt.
- Hvis tæven slankes 25 – 30% frem mod flushing er vægttabet frem til parring ca. 500 gram.
- Tilvæksten i de 5 uger under parring og implantation bør ikke overstige 50 gram per uge.
- Tilvækst og fosterudvikling under de sidste 3 uger inden fødsel bør være ca. 250 gram.

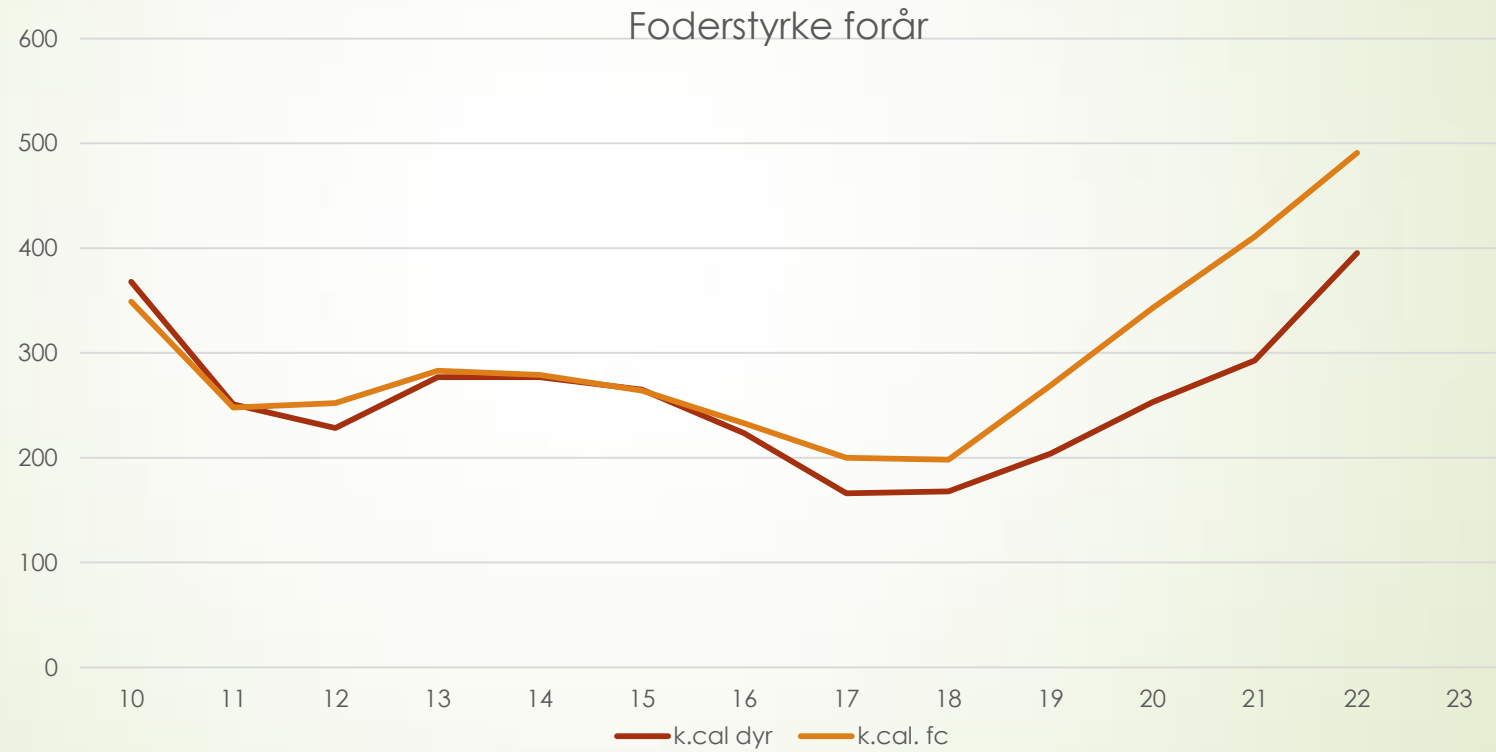
Forholdet mellem foderstyrke og vægtændring

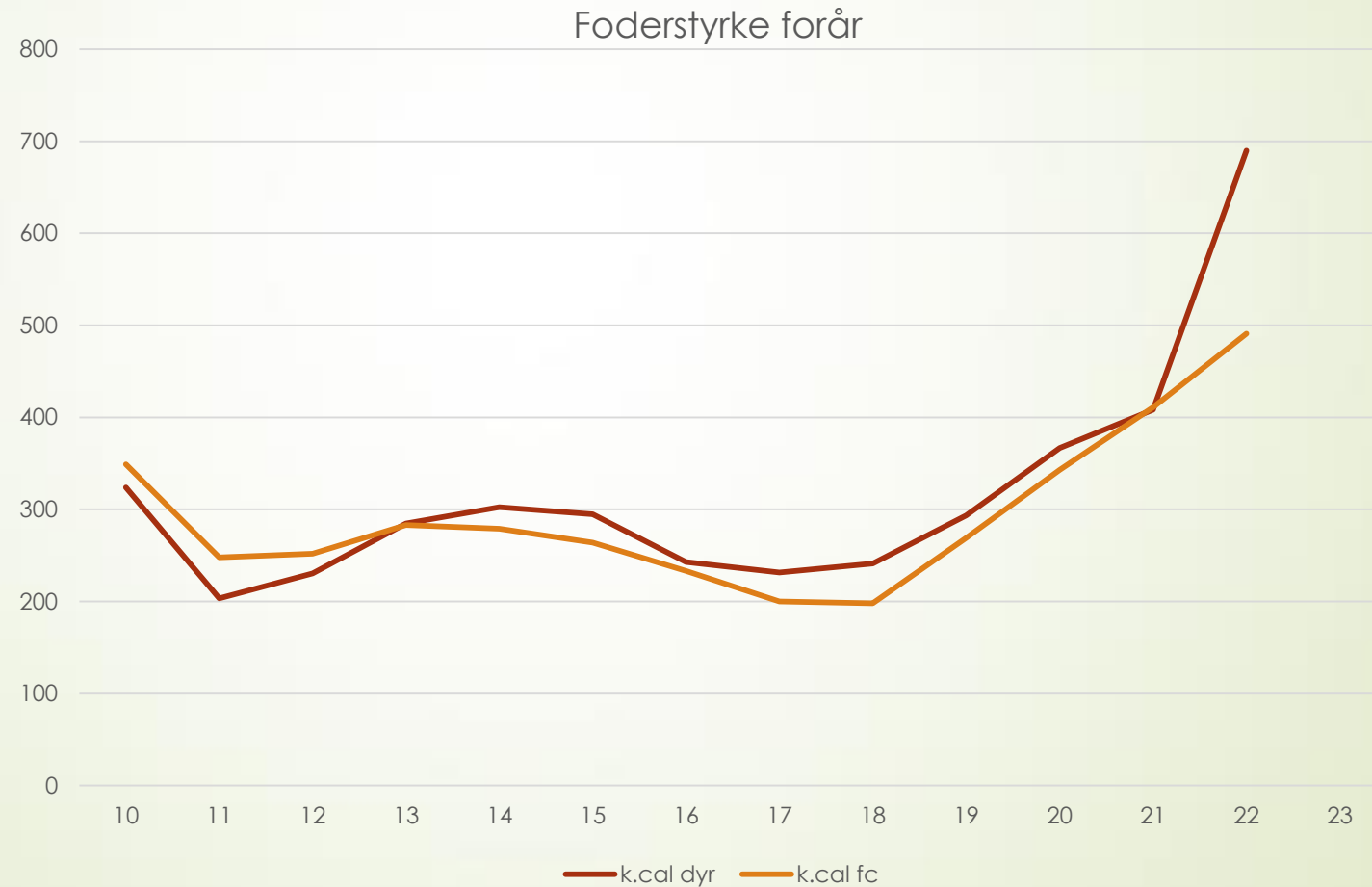
Huld i relation til tidlig hvalpedødelighed

Farm med diarre hos hvalpe i maj samt lav oktober vægt

Farm med god reproduktion og høj oktober vægt

Mål for huld styring

- ▶ 1. Ved flushing skal 95 % af tæverne være i 2 – 2,5
- ▶ 2. Ved fødsel skal 90% af tæverne ligge i huld 4.
- ▶ 3. Tilvækst i hele perioden
- ▶ 4. Tæverne skal malke optimalt gennem hele diegivningen

Tab ved fejl i huldstyring

- ▶ Utilstrækkelig flushing kan reducere hvalperesultatet med 1 hvalp
- ▶ Tæver i huld 5 taber 0,7 hvalp mere ved fødsel end tæver i huld 4
- ▶ Ved ringe mælkeydelse kan dødeligheden fra 2. levedøgn til 42. levedøgn øges med 0,3 hvalp per tæve

Hvalpetab ved fejl i huldstyring

- Utilstrækkelig flushing ved 10% af tæverne kan reducere hvalperesultatet med 0,1 hvalp
- 30% tæver i huld 5 betyder tab på 0,2 hvalp i gennemsnit
- Ved ringe mælkeydelse kan dødeligheden fra 2. levedøgn til 42. levedøgn øges med 0,2 hvalp per tæve
- Ved produktion af 20000 hvalpe og et hvalpesnit på 5,4 til pelsning giver det et tab på 1694 hvalpe.

Hvad kan vi vinde ved højt hvalpesnit

- ▶ Variable omkostninger per hvalp fra juni til pelsning.
- ▶ Foder 100 kr.
- ▶ Pelsning 28 kr.
- ▶ Vaccine 5 kr.
- ▶ Diverse 17 kr.
- ▶ I alt 150 kr.

Ved en pelspris på 300 kr. kan der vindes 75 kr. per tæve ved at øge hvalpesnit med 0,5 hvalp.

I eksempel med farm på ca. 3500 tæver er det 262.000 kr.

Kan vi forbedre reproduktionsresultatet

- ▶ Fodring i forårsperioden varierer stærkt fra farm til farm
- ▶ Ringe effekt af "fidusflytteri mellem farmene på basis af usikre data/erfaringer"
- ▶ Vi har viden på området, det er ikke altid der slides på den
- ▶ Lav en gennemgang/analyse af farmens reproduktion
- ▶ Udpeg fokusområder
- ▶ Indsamling af pålidelige data og optegnelse
- ▶ Opstil mål
- ▶ Lav en strategi på området
- ▶ Evaluering
- ▶ Der er penge at tjene, men det ligger i detaljerne, sjældent en enkelt årsag